

FÖRDJUPNING

Konjunkturinstitutets bedömning av jämviktsarbetslösheten

I denna fördjupning presenteras Konjunkturinstitutets syn på jämviktsarbetslösheten. Konjunkturinstitutet bedömer att jämviktsarbetslösheten för närvarande är ca 6,5 procent (se diagram 161). Regeringens reformer sänker jämviktsarbetslösheten gradvis ner mot strax under 6 procent år 2020.

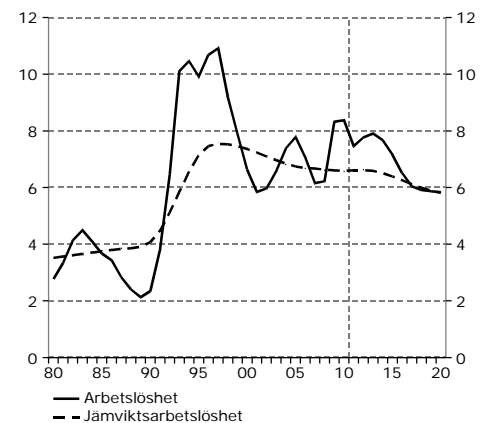
Först definieras jämviktsarbetslöshet och de viktigaste faktorerna som påverkar dess utveckling. Därefter följer Konjunkturinstitutets bedömning av hur jämviktsarbetslösheten har utvecklats de senaste 30 åren samt hur den kommer att utvecklas framöver.

Vad är jämviktsarbetslöshet?

Enligt ekonomisk teori är jämviktsarbetslösheten den arbetslöshet som råder då arbetsmarknaden befinner sig i långsiktig jämvikt.⁸¹ Det innebär att alla effekter av störningar på arbetsmarknaden har klingat av och inga nya störningar uppkommer. De beslut som både löne- och prissättare då fattar bygger på centralbankens inflationsmål och på att de har likadana förväntningar på pris- och löneökningstakter. Det gör att den förväntade inflationen är densamma som den faktiska inflationen. Arbetslösheten är därmed oberoende av inflationstakten. Med denna definition påverkas arbetsmarknadens funktionssätt och därmed jämviktsarbetslösheten av reala faktorer som till exempel arbetsmarknadslagstiftning, arbetslöshetsförsäkringens och skattesystemets utformning samt lönebildningen.

Jämviktsarbetslöshet används ofta synonymt med begreppet NAIRU, som står för ”Non-Accelerating Inflation Rate of Unemployment”. Teoretiskt skiljer sig de två begreppen åt beroende på vilka störningar som man tar hänsyn till.⁸² NAIRU är den arbetslöshet som ger konstant inflationstakt.⁸³ Den påverkas, utöver av reala faktorer, också av förändrade förväntningar om inflation och löneutveckling. En skillnad mellan jämviktsarbetslöshet och NAIRU är att NAIRU kortfristigt kan variera

Diagram 161 Jämviktsarbetslöshet
Procent av arbetskraften

Anm. Prognosen för perioden 2017–2020 baseras på medelfristprognosen, se Konjunkturinstitutets hemsida, www.konj.se.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁸¹ Se Pissarides, C., *Equilibrium unemployment theory*, MIT Press, 2000.

⁸² Se exempelvis Lundborg, P. m.fl., ”Den svenska jämviktsarbetslösheten: En översikt av kunskapsläget”, Specialstudie nr 11, Konjunkturinstitutet, 2007, och Richardson, P. m.fl. ”The concept, policy use and measurement of structural unemployment”, OECD Economics Department Working Papers nr 250, 2000.

⁸³ Det kan noteras att ”NAIRU” är en felbeteckning eftersom de teoretiska och empiriska modellerna inte nödvändigtvis implicerar att inflationstakten accelererar då en viss arbetslöshetsnivå underskrids. Modellerna implicerar endast att inflationstakten vid en viss arbetslöshetsnivå varken ökar eller minskar. ”NCIRU”, Non-Changing Inflation Rate of Unemployment eller ”NAPLRU”, Non-Accelerating Price Level Rate of Unemployment”, skulle vara mer korrekta begrepp.

med konjunkturläget, medan jämviktsarbetslöshet är oberoende av normala konjunktursvängningar. Detta innebär att stabiliseringspolitiken på kort sikt kan påverka NAIRU, men inte jämviktsarbetslösheten. På lång sikt sammanfaller dock NAIRU och jämviktsarbetslösheten.

I praktiken är arbetsmarknaden aldrig i jämvikt. Det kommer hela tiden nya störningar och effekter av gamla störningar klingar av. Olika störningar har också olika stor inverkan på arbetsmarknaden.

Djupa lågkonjunkturer eller snabb strukturomvandling kan få långvariga effekter på arbetslöshet, sysselsättning och arbetskraftsdeltagande, så kallade persistenseffekter. Det innebär att om arbetslösheten ökar så finns det mekanismer som bidrar till att arbetslösheten förblir hög och endast minskar långsamt. En viktig orsak till detta är att en persons humankapital till viss del är bransch- eller företagsspecifikt. En annan viktig orsak är att långvarig arbetslöshet i sig innebär negativa effekter i form av bland annat förlorad kunskap och stigmatisering. Ytterligare en viktig orsak är att de sysselsatta inte fullt ut tar hänsyn till de arbetslösa i sina lönekrav, vilket resulterar i att efterfrågan på arbetskraft hålls tillbaka. Det finns gott om studier som visar på betydande varaktighet i svensk arbetslöshet.⁸⁴

Även förändringar i befolkningens sammansättning kan påverka jämviktsarbetslösheten om skillnaden i anställbarhet mellan olika befolkningsgrupper (ålder, kön, utbildning, födelseland) är betydande och bestående över tiden. Arbetslösheten är exempelvis högre bland ungdomar än bland medelålders personer.⁸⁵

Konjunkturinstitutet har valt att använda en definition av jämviktsarbetslösheten som styrs av reala faktorer, men hänsyn tas också till effekter av persistens och förändringar i befolkningens sammansättning (demografi). Denna definition innebär att stabiliseringspolitiken till viss del kan påverka utvecklingen av jämviktsarbetslösheten genom den faktiska arbetslösheten och därmed persistenseffekterna. Sannolikt kan dock endast en mindre del av persistenseffekterna påverkas av stabiliseringspolitik vilket motiverar att dessa ingår i definitionen av jämviktsarbetslösheten.

⁸⁴ Se exempelvis Bergman, M., "Hur varaktig är en förändring i arbetslösheten?", Rapport till Finanspolitiska rådet 2010/1 och Mossfeldt, M. och P. Österholm, "The persistent labour-market effects of the financial crisis", *Applied Economics Letters* 18 (7), 2011.

⁸⁵ Se kapitel 4 i *Lönebildningsrapporten*, 2006, Konjunkturinstitutet.

Modellskattningar på jämviktsarbetslöshetens utveckling

Jämviktsarbetslösheten är inte en variabel som kan observeras. Ett sätt att bedöma jämviktsarbetslösheten är att använda ekonomiska modeller. Mestadels är det dock NAIRU och inte jämviktsarbetslösheten som då skattas. I grova drag försöker skattningarna undersöka det observerbara sambandet mellan faktisk arbetslöshet och trycket för pris- och löneökningar. Modellerna syftar oftast till att dela upp arbetslösheten i en strukturell del (NAIRU) och en konjunkturrell del (avvikelsen från NAIRU). De skattas på historiska data och kan ge en indikation på hur jämviktsarbetslösheten kan ha utvecklats historiskt. Problemet med de ekonomiska skattningarna är att de är osäkra och kan ge skilda resultat beroende på hur modellerna är specificerade.

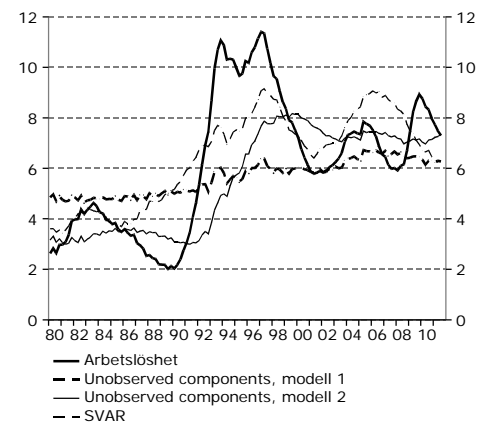
Gemensamt för många skattningar är ändå att de indikerar att NAIRU steg under 1990-talskrisen och var högre under 1990- och 2000-talet än under 1980-talet. I diagram 162 visas skattningar av NAIRU från tre ekonomiska modeller.⁸⁶ Enligt dessa tre modeller varierar NAIRU på 1980-talet mellan 3 och 5 procent och under 1990- och 2000-talen mestadels mellan 5 och 8 procent.

Den svenska jämviktsarbetslöshetens utveckling från 1980

I Konjunkturinstitutets bedömning av jämviktsarbetslöshetens utveckling kompletteras modellskattningarna med ett antal indikatorer på resursutnyttjandet på arbetsmarknaden som exempelvis kapacitetsutnyttjandet inom industrin, brist på arbetskraft enligt Konjunkturbarometern, företagens rekryteringstider, utvecklingen i den genomsnittliga arbetslöshetstiden, utvecklingen i antalet långtidsarbetslösa, Beveridgekurvor och skattningar av matchningseffektivitet.

Diagram 162 Modellskattningar av NAIRU samt arbetslöshet

Procent, kvartalsvärden

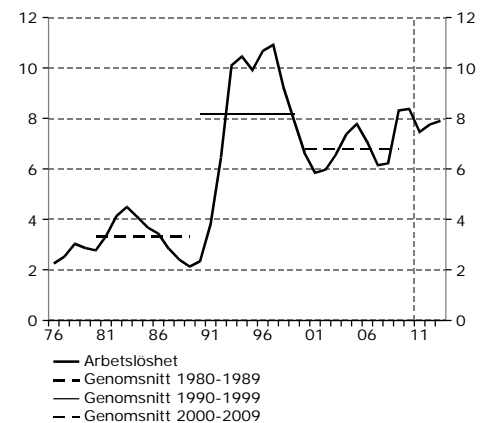

Anm. Se fotnot 86.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 163 Arbetslöshet

Procent av arbetskraften

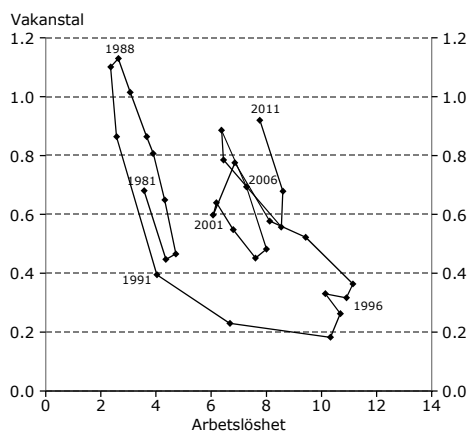
Anm. Avser 15–74 år. Data före 2001 är länkade av Konjunkturinstitutet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

⁸⁶ Modellerna är två UC-modeller (unobserved components) och en SVAR-modell (strukturell vektorautoregressiv). De två UC-modellerna skiljer sig åt så tillvida att UC-modell 2 fångar upp effekter av hur konjunkturrell arbetslöshet påverkar jämviktsarbetslösheten. För en närmare beskrivning av UC-modellerna se för UC-modell 1 Hjelm, G. och K. Jönsson, "In search of a method for measuring the output gap of the Swedish economy", Working Paper No. 115, Konjunkturinstitutet, 2010 och för UC-modell 2 Mossfeldt, M. och P. Österholm, "The persistent labour-market effects of the financial crisis", *Applied Economics Letters* 18 (7), 2011. Den tredje modellen är en SVAR-modell, som skattar NAIRU genom att identifiera olika typer av ekonomiska störningar, se Fabiani, S. m.fl., "The sources of unemployment fluctuations: an empirical application to the Italian case", *Labour Economics*, vol. 8, 2001.

Diagram 164 Beveridgekurvan med vakanser från Arbetsförmedlingen

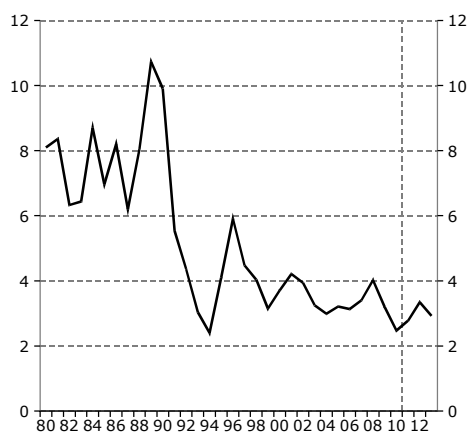
Procent av arbetskraften, årsvärden

Källor: Arbetsförmedlingen, SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 165 Timplön i näringslivet

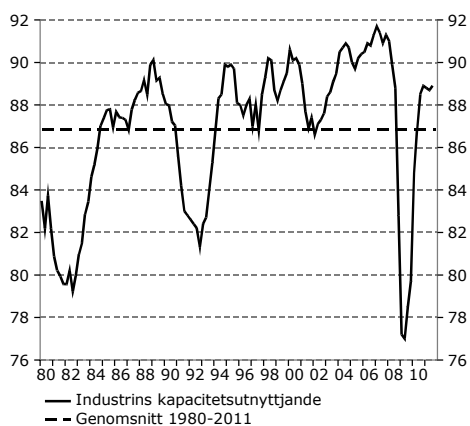
Årlig procentuell förändring

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 166 Industrins kapacitetsutnyttjande

Procent, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: SCB.

JÄMVIKTSARBETSLÖSHETEN VAR LÅG PÅ 1980-TALET

Att modellerna ger ett NAIRU som stiger och varierar under de senaste 30 åren är inte så konstigt med tanke på hur den faktiska arbetslösheten har utvecklats (se diagram 163). Under 1980-talet var arbetslösheten i genomsnitt 3,3 procent, vilket är betydligt lägre än i dag.

En orsak kan ha varit att matchningen var mer effektiv på 1980-talet. Matchningsprocessen på arbetsmarknaden kan illustreras med en Beveridgekurva (se diagram 164). Den visar sambandet mellan vakanser, som andel av arbetskraften, och arbetslöshet. Ju längre från origo som kurvan befinner sig desto sämre fungerar matchningen mellan arbetslösa och vakanser. Beveridgekurvan i diagram 164 indikerar att matchningen var mer effektiv på 1980-talet än på 1990-talet. Men det är vanskligt att bara utifrån Beveridgekurvan dra slutsatser om matchningen. Den kan ha skiftat utåt på grund av andra orsaker än att matchningseffektiviteten försämrades.⁸⁷

En hög och stigande ökningstakt i lönerna i slutet på 1980-talet tyder på att arbetsmarknaden då var överhettad (se diagram 165). Kapacitetsutnyttjandet inom industrin låg högt i förhållande till ett genomsnitt för åren 1980–2011 (se diagram 166). Sammantaget tyder detta på att resursutnyttjandet var högre än normalt i slutet på 1980-talet och att den faktiska arbetslösheten på ca 2 procent sannolikt var lägre än jämviktsarbetslösheten (se diagram 161).

JÄMVIKTSARBETSLÖSHETEN STEG I SAMBAND MED KRISEN PÅ 1990-TALET

I samband med den ekonomiska krisen i början på 1990-talet steg arbetslösheten kraftigt, från omkring 2 till 12 procent. En rad studier visar att även jämviktsarbetslösheten steg under första halvan av 1990-talet.⁸⁸ Det är dock svårt att hitta strukturella förklaringar till varför den långsiktiga jämviktsarbetslösheten

⁸⁷ Se Johansson, S., m.fl., *Massarbetslöshetens karaktär och vägarna till full sysselsättning*, FIEF, Stockholm, 1999, som fann tendenser till att Beveridgekurvan skiftat utåt i början av 1990-talet. Skiftet kunde dock inte beläggas vara statistiskt signifikant och antalet observationer från 1990-talet var litet. Se även Holmlund, B. "The rise and fall of Swedish unemployment", Working Paper No. 13, Department of Economics, Uppsala University, 2003 som gjorde en genomgång utifrån data för hela 1990-talet över antalet vakanser och arbetslösa och drog slutsatsen att 1990-talets arbetslöshet inte kan tillskrivas en försämrad matchningseffektivitet. Se också kapitel 3 i *Lönbildningsrapporten*, 2011, Konjunkturinstitutet, för en diskussion om Beveridgekurvan.

⁸⁸ Se exempelvis Forslund, A., "Den svenska jämviktsarbetslösheten – en översikt", Rapport 2008:17, IFAU.

en steg.⁸⁹ Klart är att den svenska ekonomin drabbades av flera makroekonomiska störningar i samband med krisen. Bland annat steg realräntan kraftigt, bostadspriserna föll och finanspolitiken stramades åt. Krisen innebar även en snabb strukturomvandling. Dessutom bidrog reformerna av utbildningssystemet som genomfördes under 1990-talet till att ytterligare spä på uppmätt arbetslöshet. Reformerna ledde till att antalet heltidsstuderande som sökte jobb ökade kraftigt.⁹⁰ Sammantaget ledde detta till en historiskt hög arbetslöshet (se diagram 163).

Arbetslösheten var i genomsnitt 8,2 procent under 1990-talet, vilket var betydligt högre än under 1980-talet. Att arbetslösheten steg snabbt och sedan låg kvar på en mycket hög nivå ledde sannolikt till betydande persistenseffekter. Arbetslösheten ökade inte enbart som en följd av att inflödet till arbetslöshet ökade kraftigt utan även av att den genomsnittliga tiden i arbetslöshet steg (se diagram 167). Antalet långtidsarbetslösa uppgick till en väldigt hög nivå i mitten på 1990-talet (se diagram 168).

Även om jämviktsarbetslösheten steg ökade faktisk arbetslöshet än mer på grund av svag efterfrågan. Arbetslösheten låg sannolikt en bra bit över jämviktsarbetslösheten under i stort sett hela 1990-talet (se diagram 161).

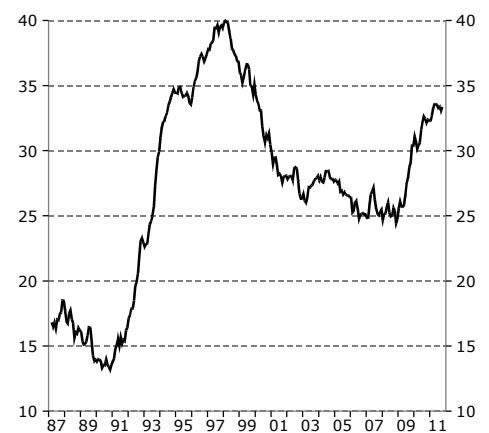
SUCCESSIVT MINSKANDE JÄMVIKTSARBETSLÖSHET UNDER BÖRJAN AV 2000-TALET

Konjunkturinstitutet bedömer att jämviktsarbetslösheten har minskat sedan andra hälften på 1990-talet. Det stöds av en rad faktorer. En faktor är att arbetsmarknadens parter undertecknade Industriavtalet 1997. Det verkar för en bättre samordning av löneförhandlingarna. Effekten är att mer samhällsekonomisk hänsyn ska tas då centrala avtal sluts. Detta bör ha bidragit till en något lägre jämviktsarbetslöshet.⁹¹

Andra faktorer är exempelvis förändringar i arbetslöshetsförskringen,⁹² att stora grupper förtidspensionerades av arbetsmarknadsskäl i slutet på 1990-talet och satsningen under åren

Diagram 167 Genomsnittlig tid i arbetslöshet

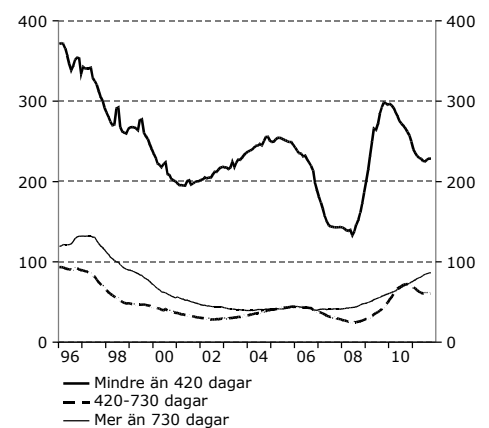
Antal veckor, säsongrensade månadsvärden, 3-månaders centrerat glidande medelvärde

Källa: SCB.

Diagram 168 Personer i arbetslöshet eller program med aktivitetsstöd

Tusental personer, säsongrensade månadsvärden

Källa: Arbetsförmedlingen.

⁸⁹ Snarare är det så att de strukturella förändringar som skedde i slutet på 1980-talet och i början på 1990-talet borde ha lett till en lägre jämviktsarbetslöshet. Bland annat förbättrades lönebildningen och ersättningsnivåerna i a-kassan sänktes. Se till exempel Holmlund, B., "The Swedish unemployment experience", *Oxford Review of Economic Policy* 25, 2009.

⁹⁰ Skillnaden mellan arbetslösa enligt den tidigare definitionen och enligt ILO-definitionen (det vill säga inklusive heltidsstuderande som är registrerade som arbetslösa) ökade kraftigt i början av 1990-talet. Se kapitel 2.3 i "Hur ska utvecklingen av arbetsmarknadens funktionssätt bedömas?", Rapport från ekonomiska avdelningen 2011:1, Finansdepartementet.

⁹¹ Se kapitel 3 i *Lönebildningsrapporten 2008* och kapitel 6 i *Lönebildningsrapporten 2011*, Konjunkturinstitutet, för en diskussion.

⁹² Se Forslund, A., "Den svenska jämviktsarbetslösheten – en översikt", Rapport 2008:17, IFAU.

Diagram 169 Genomsnittlig rekryteringstid i privat sektor

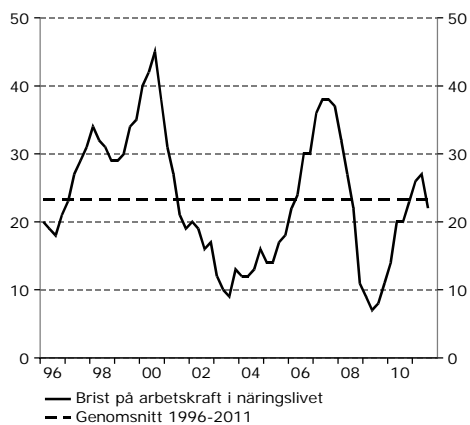
Månader, säsongrensade kvartalsvärden

Källa: SCB.

Diagram 170 Brist på arbetskraft i näringslivet

Andel företag, procent, säsongrensade kvartalsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

1997–2002 för att höja lågutbildades och arbetslösas kunskaper genom kunskapslyftet.^{93,94}

När konjunkturen vände i slutet på 1990-talet och efterfrågan på arbetskraft ökade föll arbetslösheten från över 11 procent 1997 till strax över 6 procent 2001. De genomsnittliga arbetslöshetstiderna blev kortare och antalet långtidsarbetslösa minskade (se diagram 167 och diagram 168). Tillsammans med modellresultaten i diagram 162 bedömer Konjunkturinstitutet sammantaget att jämviktsarbetslösheten bör ha minskat något.

Indikatorer på utvecklingen i ekonomin tyder på att arbetslösheten i början på 2000-talet pressades ner under sitt jämviktsläge. Resursutnyttjandet inom företagen var högt, rekryteringstiderna var långa, bristtalen höga och lönerna ökade förhållandevis snabbt (se diagram 169, diagram 170 och diagram 165). Skattningarna av SVAR-modellen och UC-modell 2 indikerar också att den faktiska arbetslösheten sjönk under NAIRU.

I konjunkturuppgången 2006 och 2007 var kapacitetsutnyttjandet historiskt högt, och barometerindikatorn låg på en hög nivå, samtidigt som antalet långtidsarbetslösa och den genomsnittliga arbetslöshetstiden var jämförelsevis låga. Resursutnyttjandet inom företagen var högt och den genomsnittliga rekryteringstiden steg (se diagram 169). Indikatorerna och modellskattningarna visar på att resursutnyttjandet på arbetsmarknaden var högre än normalt och att arbetslösheten även då sjönk ner under sin jämviktsnivå. Konjunkturinstitutet bedömer att jämviktsarbetslösheten då hade minskat med knappt en procentenhet från toppnivån 1997 och låg på strax över 6,5 procent (se diagram 161).

FINANSKRISEN OCH DEN FÖLJANDE LÅGKONJUNKTUREN FÅR LÅNGVARIGA EFFEKTER PÅ ARBETSMARKNADEN

Arbetslösheten ökade snabbt under 2008 och 2009. Även om arbetslösheten har fallit tillbaka sedan toppen i slutet på 2009 så förväntas den bli hög under de närmast kommande åren (se diagram 161). Det är därför viktigt att bedöma hur stora persistenseffekter som lågkonjunkturen ger.

Konjunkturinstitutet tar hjälp av UC-modell 2 för att bedöma hur stora persistenseffekterna av lågkonjunkturen är.⁹⁵ Enligt modellskattningen har NAIRU ökat med ca 0,3 procentenheter sedan andra halvan av 2008 till följd av lågkonjunkturen.

⁹³ Det är troligt att bland de personer som då lämnade arbetskraften fanns en överrepresentation av personer som i annat fall hade varit arbetslösa. Se fördjupningen "Varaktiga sysselsättningseffekter av krisen", *Konjunkturläget*, juni 2009.

⁹⁴ Kunskapslyftet var en satsning under åren 1997–2002 för att höja arbetslösas kunskaper och erbjuda en möjlighet för lågutbildade att skaffa sig en gymnasial utbildning. Se Albrecht, J, m.fl., "The aggregate labor market effects of the Swedish knowledge lift program", Working paper 2008:1, IFAU.

⁹⁵ UC-modell 2 är uppbyggd så att den explicit avser att fånga upp hur konjunkturell arbetslöshet påverkar jämviktsarbetslösheten.

Resultaten från den modellbaserade analysen är dock behäftade med stor osäkerhet. Den sammanvägda bedömningen kompletteras därför med utvecklingen i den genomsnittliga arbetslöshetstiden, i antalet långtidsarbetslösa och indikatorer över arbetsmarknadens funktionssätt. Den genomsnittliga tiden i arbetslöshet ökade markant i mitten på 2009 (se diagram 167). Diagram 168 visar att antalet långtidsarbetslösa hos Arbetsförmedlingen också har ökat. I oktober 2011 uppgick det till drygt 85 000 personer.

En indikator över arbetsmarknadens funktionssätt är sambandet mellan sannolikheten för arbetslösa att få jobb (jobbchansen) och arbetsmarknadsläget (se diagram 171).⁹⁶ De observationer som avser första kvartalet 2010 till tredje kvartalet 2011, ligger sammantaget lägre än de tidigare observationerna. Det indikerar att jobbchansen vid ett givet arbetsmarknadsläge varit något sämre än tidigare. Utfallet för andra och tredje kvartalet 2011 ligger, till skillnad från de övriga observationerna, nedanför konfidensintervallet och indikerar därmed att matchningseffektiviteten på arbetsmarknaden kan ha försämrats.

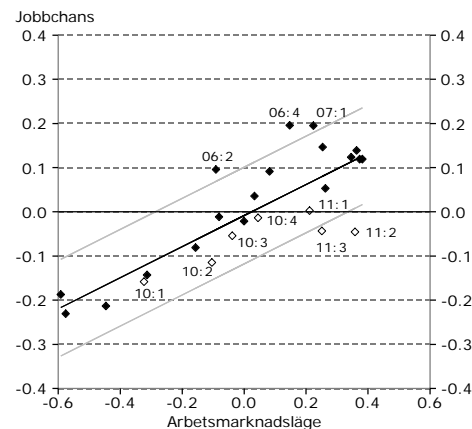
Den djupa lågkonjunkturen i samband med finans- och skuldskrisen bedöms få långvariga effekter på arbetsmarknaden genom persistens. Konjunkturinstitutet bedömer att jämviktsarbetslösheten 2015 ökar med ca 15 000 personer till följd av krisen. Inte förrän runt år 2020 beräknas persistenseffekterna ha klingat av.

Den demografiska utvecklingen har bidragit till en högre jämviktsarbetslöshet under i stort sett hela 2000-talet. Det beror på att befolkningen har ökat starkt i grupper som normalt har högre arbetslöshet än genomsnittet, bland annat har antalet yngre och utrikes födda ökat som andel av arbetskraften. Denna effekt minskar och den demografiska utvecklingen väntas ha ganska liten effekt på jämviktsarbetslösheten framöver.

REGERINGENS REFORMER BIDRAR TILL EN LÄGRE JÄMVIKTSARBETSLÖSHET FRAMÖVER

De senaste åren har flera reformer genomförts som påverkar arbetsmarknaden i ett långsiktigt perspektiv (se fördjupningen ”Långsiktiga effekter på arbetsmarknaden av ekonomisk-politiska reformer”). Bland annat har jobbskatteavdrag införts i flera steg och arbetslöshetsförsäkringen förändrats. Reformerna

Diagram 171 Jobbchans och arbetsmarknadsläge, 2005-2011

Anm. Se fotnot 96.

Källor: SCB och Finanspolitiska rådet.

⁹⁶ Finanspolitiska rådet har skattat denna matchningsfunktion där jobbchansen är andelen arbetslösa som övergår till sysselsättning under ett kvartal, enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU). Arbetsmarknadsläget definieras som kvoten mellan lediga jobb enligt SCB:s vakansstatistik och arbetslösa. Ett positivt värde indikerar att jobbchansen respektive arbetsmarknadsläget överstiger genomsnittet under perioden och vice versa. De tunnare linjerna markerar ett 95-procentigt konfidensintervall. De fyllda rutorna visar perioden 2005 kvartal 3–2009 kvartal 4 och de icke fyllda rutorna visar 2010 kvartal 1–2011 kvartal 3. Data finns endast tillgängliga från 2005. För en utförligare beskrivning, se *Svensk finanspolitik*, Finanspolitiska rådets rapport 2011.

bidrar till att det har blivit mer lönsamt att arbeta jämfört med att inte arbeta. Ovannämnda reformer bidrar till att jämviktsarbetslösheten blir lägre.

Därutöver har sjukförsäkringen reformerats på ett sätt som medverkar till att antalet personer med sjukersättning har minskat och kommer att fortsätta att minska framöver. Jämviktsarbetslösheten antas öka något till följd av reformerna i sjukförsäkringen eftersom en del av individerna som kommer ut på arbetsmarknaden har nedsatt arbetsförmåga och svårare att hitta sysselsättning. Men sammantaget bedöms regeringens reformer minska jämviktsarbetslösheten på lång sikt med drygt 1 procentenhet (se fördjupningen ”Långsiktiga effekter på arbetsmarknaden av ekonomiskpolitiska reformer”).

Gemensamt för reformerna är att de får effekt genom att individer, företag och arbetsmarknadens parter ändrar beteende som ett resultat av att de ekonomiska incitamenten ändrats. Detta tar dock tid varför effekterna beräknas slå igenom gradvis under ett antal år framåt från det att åtgärderna genomfördes. Reformerna som påverkar jämviktsarbetslösheten bedöms ta längre tid att få full effekt jämfört med reformerna som riktas mot utbudet av arbetskraft. Först 2020 bedöms reformerna få full effekt och då bedöms även persistenseffekterna från krisen och den efterföljande lågkonjunkturen ha ebbat ut. Jämviktsarbetslösheten bedöms då uppgå till strax under 6 procent (se diagram 161).